

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas utca 78. sz. alatt gr. BÄNFFI-ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délel. Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik. A „nyitóléte”-i cikkek sora után 20 kr. előleges befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás.

Lapunk új évi folyamába lépve át, a tisztelt előfizetőket fölkérjük az előfizetési összegnek kiadó hivatalunkhoz (Stein János közép-utcai könyvkereskedésébe) mielőbbi szíves beküldésére, hogy a lap pontos szétküldésében hiány ne történjék.

Lapunk előfizetési ára:

Egészévre	12 ft.
Félévre	6 „
Évnegyedre	3 „
Egy óra	1 „

Kolozsvár, január 2.

Szemle. Az új év egy sereg megoldatlan kérdést vett át az elmúlt évtől, mely, habár a harczi furiái nem zavarták, mégis igen kevés eredménnyel volt képes felhasználni a béke napjait. Egyetlen kérdést sem tudott az elmúlt év megoldani, sőt talán mindeniket mélyebben bonyolította s nagy részben nevelte.

A viszály, mely Poroszország s Ausztria közt a porosz-francia vámszüvettség kérdésénél vett élénkebb lendületet, ma a szövetségi alkotmány kérdésénél ingerült összefelekezésekre ment át; és kitudja nem fog-e a folyvást növe viszály végre is komolyabb eszlódást idézni elő a két német nagybatalom közt?

A görög forradalom sikerült annyiban, a mennyiben Otto király minden vérontás nélkül ott bagyta trónját; de egy békés forradalom látszó sikere gyakran nagy események s véres idők előjátékául szolgál. Már is látjuk, hogy egyrészt a trónjelöltek felett nem tudják az illető nagybatalmak egymás iránybani féltékenységeket a görög nép óhajtatásával, sőt nyílt szavazatával összhangzásba hozni; s mintha egy titkos láncszem fonódna a görög forradalomhoz, láthatjuk, hogy Montenegró kezd visszavonni a törökkel csak most kötött szerződéseit s láthatjuk, hogy az orosz nagy mennyiségű fegyvert szállít az oláh tartományokon át Szerbországra felé, mintha a keleti vallásfelekezetek külön népfajainál egy összekötött propaganda léteznék, melyet egyrészt a század nemzetiségi eszméinek szabadelvűsége, másrészt az orosz vallásos tervei élesztenének.

Említsük-e azon bágyadott Schleswig-holsteini kérdést, melyet éppen Ausztria és Poroszország folytonos antagonizmusa tart oly hosszas idő óta függőben, nem levén egyetértés a német nemzetnél, hogy erőlyesen föllépjenek tetteleg is ha kell azon centralisáló és beolvasztó szándék ellen, melyről Dánia még teljes elhatározással lemondani nem tud.

Mindezeknél még kevésbé alszik az olasz kérdés. Igaz, hogy az aspromontei harcznál az olasz kormány saját szívébe verte a türt, midőn azon reményben, hogy a képzelt rend fenntartásának erkölcsi diadalt arat, golyókkal fizette ki legnagyobb tábornokát; de a nyert csata, vesztett diplomatiát csatán végződött; Róma nem lett az olaszok fő városa, s Napoleon nem teljesíté a bozzá szító olasz minisztérium reményeit. Nem lehet ennél fogva Olaszországban hosszas nyugodtságot reményelni; az olasz nép összevágódása előbb-utóbb cselekvésre ösztönzi a királyt; mert nehezen bírszunk, hogy a pápa által most oly hosszas vontatás után adandó reformok megnyugtassák alattvalói keblét s fölgerjesszék bizalmát.

Míg Európában így forronganak a kérdések, melyeknek mikori elpattanását nem lehet megjósolni, az alatt makkas harcát folytatja Amerika, s habár e viadal látása csak távolabbról érdekel minket, mindamellett nem lehet megtagadni annak fontos befolyását az európai eseményekre. Azon nyers anyagok hiánya miatt, melyeket Amerika szállít Európába, sok munkásnak elveszett kenyere. Anglia már alig bír éhezni proletárjaival; Franciaország nagy építkezéseket kezdett, hogy az éhezni szegényeknek munkát és kenyeret adjon. Így foglalják el a tömeget, nehogy békületlenség támadjon.

Mexiko még az, hol tetteleg foly a harc és valóban ellentállása megazgyenyíti Napoleont, ki oly hamar tudott

végezni Sebastopol- és Solferinonál. Talán a mexikói ügy az, a mi az európai kérdések gyorsabb fejlődését bágyasztja. Habár nem kelle a francia császárnak teljes erejét kifejteni ottan, még sem lehet tagadni, hogy némileg el van foglalva ezen expedítio által, mely kivált a spanyolok magatartása miatt igen hamar nagyfontosságúvá válhatik.

Talán ha ez ügy be lesz végezve, a jelenkor történetének nagy mestere újabb fellegpíti az európai színpad hőseit?

Annnyit mindenesetre látunk, hogy elég kérdés van elkezdve és élére állítva, de még egyetlen egy sincs befejezve; a tragoedia vagy dráma e szerint még mind foly, s egyszer csak meglephet vagy egy csattanós jelenettel, mit a francziák oly igen szeretnek.

Nem mondhatjuk tehát, hogy béke van. Csak fegyverszünet az egész.

Kolozsvár, január 2.

(D) Utóbbi időkben az udvar körében igen érdekes kérdés merült fel: a román patriarchaság kérdése, mely az udvari nézetárryalatok álláspontjához képest lön vitatva; s mely egyszersmind világot vet arra, hogy valamely ország jogtörténelmi fejlődésének tagadása oly dilemmákat állít elő, melyeknél a következetesség éppen azon érdekek megtagadását követeli, melyeket talán más kérdésekben leginkább kívánnak legyezni.

Tudjuk, hogy a mióta a nemzetiségi eszme nagyobb kifejlésnek indult hogysem azt a vallásos egység eszméi tulszárralhatnák, a magyarországi románok folyvást azon működnek, miképp emancipálják valamiképp magukat a szerb patriarcha alól, s külön patriarchaságot nyerjenek.

Szükséges ez a románokra nézve vallásos, de kivált szükséges közművelődési tekintetben, miután a mint tudva van nálunk általában a nevelés az illető hitfelekezetek befolyása alatt áll.

Ha a románok, bele foglalva a Királyhágón innenieket is, külön patriarcha alá egyesülhetnek, oly vallásügyi központtal s főhatalommal bírnának, honnan a népnevelésre szükséges eszmék és intézkedések jó sikerrel indulnának ki; a nemzet nevelési céljaira összehozandó áldozatok s azok hová fordítása felett a görög-román hitfelekezet főbbjei egy közös központon tanácskozhatnak, honnan hathatós és sikeres propagandát vehetnének ezen nemzetiség művelődési céljaira nézve; míg a szerb patriarcha más nemzetiség tagja levén, legjobb akarat mellett sem képes oly üdvös befolyást gyakorolni a román nép nevelésére, a minőt egy román magas papság bizonynyal gyakorolni a legszentebb kötelemének tartaná.

Az udvarnál közelebből tanácskozás folyt ezen kérdés felett. A magyar kancellár s általában a befolyásos magyar államférfiak azon nézetet vannak, hogy az erdélyi s magyarországi románok egy patriarcha alá egyesíttessenek, természetes, hogy külön két patriarchát el sem tarthatnának.

Egyelőre a minisztériumban is hajlottak a magyar államférfiak nézeteihez, azonban gróf Nádasdi Erdély korlátnoka a kérdést gyorsan megfordította.

Tudjuk, hogy az erdélyi románok az Erdély s Magyarország közt kimondott közkormányzati s közigazgatási egyesülésnek ellene vannak. A vallási igazgatás pedig egyik kapcsolatos ága levén a politikai kormányzatnak, a minő tartományi vagy országos határvonal áll a közigazgatási, köztörvényhozási térre nézve, rendesen az szokott állani a vallási autonomia terére nézve is. Ha az erdélyi románság nem kíván egyesülni közös politikai kormányzás alá a magyarországiával, egyesülhet-e közös vallási kormányzat alá? Ez egy igen érdekes és vitatható kérdés.

Gr. Nádasdi védvén az erdélyi románok országos autonomiára törekvését, ellene nyilatkozott Magyarhon nagyérdemű kancellárjának azon elvből, mert ez utóbbinak azon elfogulatlan szándokát, hogy a közös királyság közös nemzetiségű, közös hitfelekezeti román népe egy vallási főnök alá helyeztessék, oly törekvésnek találja, a mely az unió útját egyengeti; holott az erdélyi kancellária a két ország közt történt uniót nem tartja érvényesnek.

Az erdélyi kancellár nézeteit osztja a minisztérium többsége is.

Ez alkalommal a románokat vallási és köznevelési magasztos céljaikkal politikailag vett álláspontjuk természetes logikájában veri.

Az 1848-i eszmék és jogi átalakulások természeténél fogva ezen elvi vita föl nem merült volna, s a közös patriarchaság kérdése, a közös politikai kormányzat és törvényhozás ágise alatt, a legtermészetesebb következmény lesz vala.

Mi lesz már most e kérdésből? kíváncsiak lehetünk fejlődésére. Talán két pátriarchaság fog felállítani egy a Királyhágón innen más azon túl? De vajlon a nem nagy vagyonu román nép megfogja-e birni ezen méltóságok költségeinek fedezését? Talán segélyezést remélhet?

De vajlon birni fogja-e a román-görög hitfelekezet azon vallás autonomiai függetlenségét, a melylyel a protestáns felekezetek kérkedhetnek? Vajlon népnevelését fektetheti-e azon szempontokra, s azon alapokra, melyeket ő maga fogna legcélszerűbbnek látni?

Vagy talán csak egy patriarcha lesz Erdélyben, s a magyarországi románok külön patriarchatust nem bírhatva, megmaradnak a szerb patriarcha alatt, nem terhelhetvén más hitfelekezetet azzal, hogy annak közadójából mások gyámoltassanak, midőn maga ily gyámolítást nem vesz igénybe.

Emlékeztetünk, hogy még Chinában is közelebből a kormány úgy intézkedett, hogy minden hitfelekezet maga fizesse papságát s egyházait.

Ekkor a román nemzetiség egy nagy töredéke megint idegen befolyás alatt marad, míg a másik része oly egyházi adó hordozását kénytelen elvállalni, mely reá nézve sokkal terhelőbb lesz, mintha azt Királyhágón tuli testvéreivel megosztaná!

Im első következménye a politikai jogfolytonosság megtagadásának. — A ki egy alaptételt felállít, kénytelen eltérni annak következményeit akkor is, midőn ezen következmények nem az ő érdekben ütnek ki.

De ezen kérdés is, mint több kérdés végkifejlesztésében összeköttetésben áll azon politikai eredménnyel, melyet a magyar kérdés kiegyenlítése létesítend, s meglehet, hogy akkor a mostani kormány szempontok lényeges átalakuláson mennek át.

Mi részünkről teljes őszinteséggel óhajtjuk, hogy minden hitfelekezetnek egy közös királyságban egy központja legyen, mert az egyesített erőnél van mindig a nagyobb eredmény. És miután nálunk a nevelés ügye is a hitfelekezeti hatáskörbe tartozik, az erők széttagolása a nemzetiségek legszentebb érdekét, előhaladását hátráltatja.

Aranyosszék. Sz. Kocsárd, dec. 28.

Mig e magyar helység lakói távol a nagyvilág lármás zajától, békés téli magányukba vonulva, csak csekély gazdaságokkal, mint főtartarthatásoknak e kiváló, és legkedvezőbb ágával foglalkoznak, az alatt a végzés és rendeltetés elég mostohán ugyan, de mégis gondoskodott a vak eset és történet egy legszomorubb példáját mutatni fel, mi mindnyájunkat bámulatra, és szánalomra indított. E hó 13-án egy idevaló, különben meglehetősen tehetségtű székely-családnak mintegy 19 éves ifju legény fia a legnagyobb kinok közt halt meg. A nevezett fiú az azelőtti napon, a csak egy órányi távolságra eső alsó M.-Ujvárra ment hétévására, bízott szülői megbízásából, vagy tán éppen saját dolgai igazítása végett; elég az, hogy estvefel egy kis falujai társasággal gyalog hazaindult, s alig a falutól egy fertály órai járásra, mikor már szinte otthon mondhatta volna magát, a társaságtól elmaradt; hogy a fiú egy kissé telefövel, már ekkor rendes állapotán kívül volt, azt módanom sem kell. Az idő éjre kelt, ránézve a legszomorubb éjek egyikére. A szegény szülők mit sem gyanítva a veszedelemtől, a fiúnak éjeli kimaradását azon körülményekkel kezdék kapcsolatba hozni, hogy ő azt már több versen tette, s így a dolgot csak szokásoknak tartván, hiedelmükbe megnyugodtak. Fajdalom! a dolog másképp történt, mert a szerencsétlen inkább csak könnyűszerűleg, mint teljesen öltözve, a legnagyobb hidegben ezernyi kinok közt, az egész éjet kün a szabad ég alatt töltötte, s még pótlékul a rá viradt napnak is felerészét, a mikoris egy jubokát örző becsületes román ember történetből a félhalt fiúra talált, ki már akkor fagyott állapotban eszméletlen tükeletesen kívül volt. Hazavitele után minden gondos ápolás dacára egy

rövid óra mulva megszűnt élni, a nélkül, hogy szerető szülőinek, vagy testvéreinek egy szót szólhatott volna. Hogy a fiának ily módoni kimúlásáért azok lehetnek-e felelősek, kik nem gyanítva a bekövetkező veszedelmet, ötlet inkább csak gondatlanságból, mint rossz szándékból hagyták el maguktól? vagy azon szülők, kik a mindennapiság elköcsönült övényeit követve, gyermekeiket a gondos nevelés helyett, a gyakori szűtő vétkek és tévedések kárhozatos övénebe engedik bele nőni, melyben a fiatal rendesen önként rohan, s mely által az irány s a legelső szikra, mint a tiszta kifejlesztésnek e két legfőbb emelttje roszindulattá fajul, melytől aztán előbbutóbb is a szülők gyermekeiket visszatartani képtelenek? Ezt mondom, megítélni, vagy a felett bíráskodni másokra bízom; nem levén célozom egyéb, mint e történetet a maga tiszta valóságában leplezetlenül megírni, mit is mint emberbarát szent kötelességemnek tartva, ezennel teljesítettem is.

r. l.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Az erdélyi vasút ügye nem áll oly rossz lábon, mint némelyek óhajának, a kik Erdélyben nem Erdély számára szeretnék vaspályát építeni. A brassói újság Brüsszelből dec. 22-ről kapott következő távirati sürgőnyt közöl: „A nagyváradi-kolozsvári-brassói vasútvonal kiépítésére szükséges tőke itt éppen most biztosított.” A „Pester Lloyd” pedig Bécsből dec. 27-ről következő bővebb magyarázatot nyújt magántávirati közleményt hoz: „A legújabb belgiumi tudósítások szerint a nagyváradi-kolozsvári-brassói vasútvonal tőkéjének biztosítását illetőleg a szerződésalkötés közelebből meg fogna történni. A magyar gazdasági egyesület több tagját várják ide.” Ugyancsak e lap hiteles forrásból értesül, hogy Langrand urnak a belga bank igazgatójának sikerült ezen hazánkat nézve oly fontos vasútvonal kiépítésére szükséges tőkepénzt Hirsch és Bischoffsheim ismert brüsseli bankárházaktól alkudozás útján előteremteni.

— Kötődömásu dolog, hogy Solutiu érsek és b. Saguna püspök önmagaik e napokban egyetértőleg folyamodtak engedélyért, hogy román papok és hivatalnokokból közelebből egy román nemzeti congressus gyűlhessen össze. Azonban, úgy látszik, a román értelmiség körében birtelen nézetfordulat jött közbe a congressus megtartásának szükségessége nézve. Ugyanis meglehetősen hiteltelen kutforrásból merített bir gyanút közöljük, hogy ezen kérdés a kir. főkörmányszeg egyik közelebbi ülésében tárgyalás alá kerülve, éppen a legtekintélyesebb állású román hivatalnok nyilvánítá azon nézetet, miszerint a mostani viszonyok közt semmi szükség román nemzeti congressusra, s a többi románok, a kik a mai guberniumban szép számmal vannak alkalmazva, szintén oszták e nézetet. E szerint alig ha lesz valami e congressusból, melynek eszméjén a román értelmiség vezetői nagy előszeretettel csüngtek pártbiveikkel egyetemben. Magunk is már szinte bizonyosnak tartottuk, s némi kíváncsisággal vártuk, hogy a románok is nyilatkozzanak.

— Az erdélyi románok magatartását illetőleg írja a „Presse” kolozsvári levelezője, hogy a közelebbi Reichsrath ülés kezdetén kétséges, ha valjon elfoglalják e helyöket „Erdély képviselői”, mert a románok magatartása, mely e tekintetben döntő befolyású lesz, s a szerlelt kétséges. Némelyek a magyarokkal rokonszenveznek; mások a szászok ellen vannak nagyon elkeseredve, úgy, hogy egyáltalában nem hajlandók ezekkel egy asztal alatt egyetülni; míg mások Románia királyságával álmódóznak. Mind ez komolyan inti a kormányt kötelességére, hogy legyen előrelátó és óvatoss.

— Gróf Károlyi Ede, a szép szellemű hazafi, egy kelkes cikkben, melyet pesti lapokban közöl, felbívja a fiók gazdasági egyleteket, hogy tárgyalják az erdélyi vaspálya kérdését, s nyilatkozzanak a nagyváradi, kolozsvári bodzai

vonal mellett, mint a mely egyedül felel meg a hazai gazdasági érdekeknek.

— Az erdélyi gyáripárt közelebből nagy csapás érte. Rövid idő alatt három papírgyár égett le.

— Az „Alföld” előfizetési felhívásában mondja, hogy „Erdély ügyeit mindig legnagyobb figyelemmel kíséri.” Se lap valóban közelebből is tüzetesen tárgyal egy minket érdeklő „régibaj”-t, a székely nép szerencsétlen kivándorlásának kérdését.

— A „Pesti Hírnök” írja, hogy a Kovács Lajos „Független” című politikai napi lapja, valamint Vas Gereben „Népbarát” című hetilapja Budáról helytartósági irat által ajánlott terjesztés végett a megyék adminisztratorainak.

— A „Kr. Ztg.”-ban Boskowitz brassói optikus közlése, hogy oly szegény asszonyok, a kiknek pápaszemre van szükségük, jelenték magukat nála, mert tizenkét forint közük ingyen lát el ilyen alkalmas segédeszközzel. Ez is szép!

— A szebeni nőegylet m. hó 23-dikán tartotta közgyűlését. Tagjainak száma meghaladja a 400-at, az évi bevétel 847 forint, melyből 647 forint szegények közt osztott ki, s 200 forint a takarékpénztárba van letéve.

— Felpéczer ő. a „Gy. K.” egy borzasztó eseményt ír. Egy jobb módú élt paraszt embernek szép fiatal felesége volt, ki a gazdaságban szolgáló ifjú legényével tiltott viszonyban élt. A családott férj a bánatnak adta magát; s ez így tartott valami hat évig, míg e napokban hitlen nejt a vetélytárral találván, elkeseredése a legnagyobb szélsőségre vitte, s a legénynek nyakát metszette le.

— A dézsi postahivatalnál megint kallabizálás történt, mely ezúttal nem szerelmes levelek, hanem 1997 darab valódi aranyból s egy néhány száz forint ezüstből álló pénzküldemény eltulajdonítása által történt. Sokan azt beszélik, hogy ezzel összeköttetésben állana egy dézsi baromorvosnak F. S.-nak Kolozsvárról e hét elején történt letartóztatása s fedezet alatt Dézsre küldetése. Azt mondják, hogy ezen baromorvos Pesten nagy bevásárlásokat tett, s a mellett elfogatásakor 966 forintnyi készpénz készlettel bírt.

— Nemcsak a kolozsvári nagy kenyér az, a mit életelni csodának lehet nevezni. A „Times” írja, hogy közelebből az egyesült szakszakszok társasága Londonban a lancasteri éhez munkások számára egy csoda puddingot készített. Nagyságáról fogalmunk lehet, ha járulékait számba vesszük. All ezen pudding 130 font corinthi szőlőből, 130 font malozsából, 210 font lisztből, 130 font zsirból, 80 font ciztrómbajból, 80 font cukorból, 1,040 tojásból s egyéb járulékokból úgy, hogy az egész 900 fontra megy.

— A „Berl. Allg. Zt.” „Ausztia s Magyarország” című cikkét e szavakkal végzi: „Az ausztriai örökös tartományok kibékülése Magyarországgal mind a két félnek egyaránt érdekében van. Ezen igazságot magyar részen elfogulatlanabbul ismerik el mint a Schmerling pártján. Azon kettős törekvés, a magyarokat német szellem s befolyás által meghódítani, egyáltalán pedig a Magyarországra nyújtotta anyagi eszközök segítségével a Németországra való befolyást öregbíteni, Ausztia erejét s virágását nem növelte. Németországban csak azon sikert vívta ki, hogy Németország kárával a porosz befolyást csökkentette, a nélkül, hogy saját hatalmát gyarapította volna. Ellenben pedig kettős politikájával megakasztva, a „Duna torkolatánál” nem nyerte meg az őt illető befolyást. Egy Magyarországra szilárdan támaszkodó Ausztia, Németország javára s tetszésével rendkívül gyarapítaná hatalmát kelet felé s ekként befolyásban s anyagi előnyökben többet nyerne, mint a mennyit német politikájától remélhet. A magyar kérdés több mint a magyar faj kérdése, több mint osztrák kérdés, az európai kérdés, melynek mihamarabb megoldása Németország s Ausztia közös érdekében sürgősen kívánatos.

— A mint a „G. C.” írja, az erdélyi kancellária körében a császári feleletet várják a belső-szolnokmegyei bizottság feliratára s nincs kétség benne, hogy ezen császári

válasz vezérfontalt nyújt az ideiglenesen helyre állított megyehatóságok további tevékenységére. A mi magát az erdélyi országgyűlést illeti, az említett lap azt írja, hogy annak előintézkedése körül nagyon működnek. A választási rendre nézve két alapelvetet már megállítottak, azt t. i. hogy az országképviselők nem a vármegyék, hanem a választó kerületek által választatnak, és hogy ezen követeknek a választók nem adhatnak utasítást. Így ír a felhivatalos könyv-matru lap, és e szerint a Királyhágón inneni választás természetesen azonos lesz a Királyhágón túlival. Nem lehetne ezen elmélet ellen semmi kifogásunk, csak hogy a pozitív törvények másképp szólnak Erdélyre nézve s a választás tisztán municipalis jognak van elismerve, a megyék hatalmában állván a rájuk esett illetőséget kerültre osztott választás által vagy együttesen tölti be.

— A magyar tudományos akadémia december 22-diki ülésében, mint már említettük, Benkő Károly „Marosszéki leírása” című munkájáról igen kedvező véleményt nyilvánult a bírálók részéről. Ezen bírálók irodalmunk történelmi szakában a legelső általán ismert kapacitások u. m. Szalay László és Wenczel Gusztáv. Wenczel G. r. tag e munkát, melynek kiadása szerinte a magyar irodalomra nézve nevezetesen nyereséges volna, általában ajánlja az akadémia pártfogásába, Szalay L. r. tag szintén e nézetben van. Benkő Károly kérdéses műve, az első kötet után ítvé, mely t. i. az akadémiaak benyújtott — a Szirmay monographiaja szellemében készült, historico topographiai becses munka, s méltó, hogy a szék által, mely tárgyat képezi, közrebocsáttassék; azonban megjegyzni, hogy az akadémia által, mostani kidolgozása szerint, nem adhatnák ki pengyolóság, grammatikai és statisztikai gyengéi, s egyes értéktelen hosszadalmasságai miatt. Ha segédkező kivételnek e munkát ezen bajokból, akkor az akadémia általi kiadását is indítványozná bíráló v. tag, de ez esetben előbb látna még geographusnak is ki kellene adni a munkát bíráltna. Határozottan, hogy a bírálók oly kijelentés mellett közöltesse, hogy az akadémia illető osztálya e bírálók alapján Benkő K. ur monographiaját becses műnek tekint, s méltónak tartja, hogy az illető szék által, vagy bármely más uton kiadassék. — Fájdalom Marosszéki a mostani viszonyok közt ez ügyben nem intézkedhetvén ismeretes okoknál fogva, vajha az erdélyi múzeum-egylet lenne oly helyzetben, hogy e különben is specifice erdélyi tárgyu s könyven módosítható mű megjelenését eszközölhesse, mert ezzel is egyik főcélijának felelne meg egyetlent.

— A városi nagypiacz díszítésére s kitisztítására tett ajánlatokból az eddig történt befizetések a befizetők névjegyei mellett hozzáuk beküldettek; midőn az alírt kezelők egyszersmind felszólítják az ajánlattevőket felajánlott összegeiknél előbb befizetésére, annyival inkább, mert a vársárló bizottság a rom. kath. megye által kinevezett bizottsággal, valamint a mézáros czéh tagjaival, a két mézár-szék íránt alkuba lépett, minek megejtésére pénz kell. A befizetők névsora itt következők: Ágoston Károly 5 frt, gr. Andrási Aladár 10 frt, Antal Mihály 10 frt, Albert Simon 3 frt, id. Balázs József 25 frt, B. Bánffy Györgyné 2 frt, Bárdi Ferdi 2 frt, Bányai Károly 50 frt, Bányai Vitéz 25 frt, Batha János 5 frt, Barta József 3 frt, Behnel János 5 frt, Berivoi György 10 frt, gr. Bethlen Camillo 100 frt, Beteg Ferencz 5 frt, Biazini Sándor 5 frt, Bogdánfi János 5 frt, Bogdán István 12 frt, Bokros Ádám 5 frt, b. Bornemisza Ignác 100 frt, b. Bornemisza Károly 55 frt, Botos István 2 frt, Both János 10 frt, Bregárd János 5 frt, Brencsán Albert 5 frt, Buchbinder Antal 7 frt, Budai Imre 5 frt, Burgya mártón 40 frt, Barabás Samu 3 frt, gr. Csáki György 60 frt, Csernyik Vendel 2 frt, Csiki Alajos 10 frt, Csiki 11 frt, Csiki Mihály 10 frt, dr. Csiki Samu 52 frt 50 kr, Csulak Dániel 25 frt, Czirkák Samu 50 frt, Déak József 6 frt, Dobál Izák 25 frt, Domzsa György 10 frt, Dózsa Dániel 10 frt, Dósa István 35 frt, Duha Imre 5 frt, gr. Eszterházi István 25 frt, F. M. 1 frt. Fibán Károly 2 frt, Florian Antal 6 frt, m. Fogarasi Mihály cz. püspök Nagy-Váradról

TÁRGZA.

AZ

ÉSZAKI PÉNY.

(Folytatás.)

X.

Erdély elejétől fogva alkotmányos ország volt. A magyar királyok korában a vármegyék és az ugynevezett királyföld az előbbiek a vajda, az utóbbiak a szász gróf-nak legfőbb keblő hatósága alatt, a magyar királyság közös törvényhozása alá tartoztak, míg a székelyföld törvényhozási jogát s külön tartományi autonómiáját megtartá, és így a királyság közös országgyűlésén nem vett részt. E királyság a magyar és osztrák dynastia közt folyó harezban kétféle szakadt. A Zápolyaház különvált fejedelemséggé alakítá át Erdélyt, azonban mindjárt az első Zápolya halála után a magyar királysághoz való visszakapcsolatás céljából szerződéses kötétek, s a későbbi fejedelmek alatt is a magyar király a suzerainitást gyakorolta ez elszakadt rész felett, míg végre Apafi-ban az utolsó fejedelem kihalt s Erdély visszakapcsolódott a magyar királysághoz. Azon szabadelvűbb intézvények egy polgári, mint a vallási téren, melyeket a saját és gyakran protestans fejedelmek alatt élt Erdély magára nézve kivívott, feltékenygyé tették e

területet és jogaira s a visszatérés a magyar koronához oly kőtések mellett történt, melyeknél fogva a magyar királyi korona ágiszte alatt e terület csakugyan megtartá ön jogait, s törvényhozási s közigazgatási autonómiáját.

De midőn a magyar királyság maga is egy hatalmas császársággal állá személy-uniohan, mely utóbbi korlátlan hatalommal kormányzott s ezen irányt folyvást kiterjeszteni törekedett, és így a királyság anyaországának is erős küzdelmeket kelle kiállani alkotmánya védelmében: könnyen felfogható, hogy Erdély csak annyit tarthatta meg ősi szabadságából, a mennyit a kormány meg hagyini jónak látott. Így történt, hogy végre azon alapszerződésnek, melyre minden uralkodó eskült tett, pontjaiból csak az maradt meg sértetlenül, mely azt rendelé, hogy az ország fővezére német legyen.

A miénkhez hasonló szerkezetű országgyűlés nem volt a világon. Azon így, hogy a nagy birtok képviselve legyen királyi meghívás útján, oda szállott le, hogy meghívattak igen kis birtokú emberek is, kiknél a kormány támogatást remélt s kikről felteheté, hogy az ország zöld asztalánál kitüntető buzgalomuk által fognak érdemeket szerezni az oly nagyon keresett kormányhivatalokra. Azon párt, mely az uralkodó kezét bírta, uralkodott egyszersmind az országgyűlésen is, és erre semmi sem szolgálhat világosabb bizonyítványul mintha megemlítjük, hogy azon országgyűlésen, melyre regényünk kora esik, 220 királyi hivatalos volt, míg a megyék, székely-szász-székek és mindennemű

városok, valamint egy pár káptalan követé-nek létszáma összesen 97 főre ment, így ha alkotmányos életünk végképp meg nem bukkott, ezt csak annak lehetett tulajdonítani, mert csak a nemes és polgár állott belül az alkotmány sáncaiban, s ezek mitvétségük és anyagi helyzetüknél fogva annyira meg tudták őrzeni függetlenségüket, s egyszersmind őseik hagyományaihoz ragaszkodtak annyira, hogy magát az alkotmányos formát általuk leszavaztatni nem lehetett oly formán a mint ennek korunkban a tömeguralom és általános népszavazat alapján szomorú példái láthatunk.

Annai pedig mindenesetre bizonyos, hogy azon nép, mely még kormánykezétől többségében is az alkotmányos alapokat híven védelmezte, s minden országgyűlésén nagy sereggel gyűjté össze az ország jogain ejtett sérelmeket, éppen nem lett volna siket a kormány szabadelvűbb szózatára és így maga országgyűlésünk szerencsétlen szervezte hazudtolja meg azokat, kik törvényhozásunk hátramaradását a nemzetnek tulajdonítják.

Mintán századunk a közép időkől átok gyanánt reánk hagyott hűbéri viszonyokból kezdett kibontakozni, s jelesen az amerikai és francia democatia nagyszerű erkölcsi példái sietteték egész Európát az emberi jog-egyenlőség elismeréséhez, a civilisált világ e szélső tartományába is elhatottak a század nemesebb érzései, s így a mint országgyűléseink a francia háborúk alatti hosszas felfüggesztés után megint folyamathoz indultak, a közép sorsa mind élekenben kezdé foglalkodtatni a gondolkozó fejeket.

Az anyakirályság szép példával haladott e részben előtünk és hasznát is vette a későbbi viharok korszakában, hogy oly népe volt már akkor, mely a szabadságot józanon feltudta fogni s össze nem zavarta a szabadsággal és communitással.

Erdély rendei az 1841-i országgyűlésen neveztek ki azon rendszeres bizottságot, mely a földesuri és urbéri viszonyok végleges szabályozására tervet dolgozék, hogy a két-nemű birtok-tulajdon közt a határvonal megállapíttassék, s az örökváltság eszméjének tetlegessítésére határozott kules legyen fölfedezve. Azonban csak az 1846-ki országgyűlésnek jutottat a szerencse az urbéri kérdéshez hozzá szólhatni, melyhez oly közel estek már az 1848-ki eszmék, hogy az ezeknek már előkészületeit sem szolgálhatott.

Az egész ország szabadelvűbb része nagy örömmel vette, midőn a királyi előterjesztvény 3-ik pontjában az urbéri ügyben kiküldött rendsz. bizottság munkálatainak törvényre átdolgozását, s megerősítés végett felküldését kötö a király az országgyűlés szívére. A hírlapok törekedtek népszerűkké tenni az ezzel kapcsolatos államgazdaságot s az egyenlítés, tagosítás addig ismeretlen eszméi már akkor a napi politika tárgyává váltak.

Igy köszöntött az országra az 1846-iki év sept. 9-ke, mikorra az országgyűlésnek meg kelle nyílnia.

(Folytatjuk.)

200 frt, Fogarasi Károly 10 frt, Folly Mihály 125 frt, p. Franciscanusok 15 frt, Furman Antal 6 frt, Fröhlich Frigyes 150 frt, Fröhlich Miksa 10 frt, Földesi István 10 frt, Gábor Antal 25 frt, Gál Antal 5 frt, Gál János 50 Gál ft, Albert 15 frt, Gál Péter 100 frt, Gajzágó Antal 12 frt, Gajzágó István 12 frt, Gajzágó Kristóf 5 frt, dr. Gajzágó László 12 frt 50 kr, Gergely János 10 frt, Godina István 10 frt, Gspan Károly 12 frt 50 kr, Györfi Mihály 5 frt, Groiz Nándor 125 frt, Hajós János 11 frt, Hajnau János 3 frt, Hankovits Károly 17 frt, Hantzenberger Ferencz 5 frt, Himmelstein Moor 50 frt, Horváth Elek 5 frt, Hollósy L. Kornelia 5 frt, gr. Horváth Toldi János 200 frt, gr. Horváth Toldi Lajos 25 frt, Horváth Zsigmond 2 frt, Huthfész Ferencz 10 frt, Huthfész Károly 5 frt, Hutter Samu 5 frt, Izsepp Dani 1 frt, Káldi Gyula 2 frt, Kedves Alajos 12 frt, Kerekes Márton 8 frt, Kirmájer Károly 10 frt, Kilin Mózesné 1 frt, Klaudia 5 frt, Koller Mihály 25 frt, Komlósi Mátyás 5 frt, Konecz János 2 frt, Konecz Imre 6 frt, gr. Kornis Ádám 25 frt, gr. Kornis Miklós 20 frt, Klausch János 50 frt, Krapauer Ignác 5 frt, Lászlófi Márton 5 frt, Lukács Emanuel 2 frt, R. I. Lukács Bécsből 195 frt, Lukács Ferencz 15 frt, Márjaffi Lajos 188 frt, Markovics testvérek 13 frt, Márk Samu 5 frt, Márkus Sándor 5 frt, Marusan Szabó 2 frt, Máthé István gergelyai 10 frt, Medgyesi Tivadar 10 frt, Medgyesi és Todorfi 10 frt, Medgyesi Kattero Esztergár 5 frt, Meskó Antal 10 frt, Merza testvérek 66 frt, Mike Sándor 5 frt, Minorita Convent 35 frt, Molnár Miklós 25 frt, Mosel Antal 10 frt, Müller Mihály 25 frt, Máthé György 2 frt, Nagy Elek 50 frt, Nagy János 2 frt, Nagy Pista 2 frt, Nalácz Farkas 50 frt, Nappendnek Károly 10 frt, névtelen Pestről 2 frt, névtelen Kolozsvárról 81 frt, Pagett János 50 frt, Pálfi Antal 16 frt, Pánczél Imre 5 frt, id. Pásztor István 40 frt, P. Piaristák 23 frt, P. tér 5 frt, Poos Adolf 10 frt, Popiny Nándor 25 frt, Prágai József 5 frt, P. P. 50 frt, Prodán Antal 10 frt, Resner Dani 25 frt, Rueska János 50 frt, Reményi Ede 5 frt, Ifj. S. István 1 frt, Schwarzel és társa 12 frt, Simó Károlyné 100 frt, Simai Lukács 20 frt, Somlyai Mihály 4 frt, Somogyi János 2 frt, Songott Gergely 5 frt, öz. Szász Ferencz 11 frt, Sampa András 50 frt, Stadler Ferencz 10 frt, Stark József 104 frt 32 kr, Stasiczki Pál 50 frt, Stein János 25 frt, Szenkovics B. 1 frt, Szenkovics Márton 18 frt, Szenkovics Mari 1 frt, Szigethi és Ferenczi 10 frt, Sujánczki Enst. 6 frt, Szegedi János 3 frt, Szabó Márton 10 frt, Tamási Antal 10 frt, Tamási Tamás 10 frt, Thurn H. 1 frt, Tisza László 5 frt, Tordai Samu 6 frt, Török Bálint 5 frt, Török család 5 frt, T. S. 10 frt, Tökés Tamás 2 frt 50 kr, Ujfalusi Sándor 100 frt, Vajna Sándor 15 frt, Varga Dani 6 frt, Varga Lajos 5 frt, Végh József 2 frt, Végh Mihály böllni 5 frt, Vesselényi Farkas 50 frt, Vesselényi Ferencz 50 frt, Vikol Antal 25 frt, Vikol János 20 frt, Vikol Endre 25 frt, Vikol Lajos 15 frt, Vikol és Vertán 200 frt, Zadvaryeczki Sándor 16 frt, Zakariás Kristóf 3 frt, Z. L. 1 frt, Zeik Sándor 15 frt, Zsigmond Elek 2 frt, Janki Mihály 10 frt, Jóska 1 frt, Juhász 6 frt, b. Józsiika Sámuel 1000 frt, ács czéh 31 frt 50 kr, asztalos czéh 25 frt, cipész czéh 25 frt, fazakas czéh 5 frt, kalapos czéh 2 frt, kerekcs czéh 5 frt, kovács czéh 10 frt, lakatos czéh 65 frt, szűcs czéh 10 frt, németcsabó czéh 10 frt, zsemlés czéh 18 frt, kamatból jött be 345 frt 25 kr, levagott szelvény 67 frt 50 kr, Vadász János név alatt 188 frt 30 kr, egész összeg 6369 forint osztrák értékben. Kolozsvárt, december 31-én 1862. Minorics Károly, ellenőr. Magyar Mihály s. k. pénztárnok. Szűcs János, b. ellenőr.

POLITIKAI HIREK.

ANGOLORSZÁG. London, dec. 25. A lapok véleménye a jóniai szigetek átengedéséről a következőkben nyilvánul. Az „Observer” ezt írja: E hír okvetetlen még időelőtti, de csakis időelőtti. Még mindaz, a mi e részben történt, vagy a minék történni kellett, annyiból áll, hogy a brit kormány értéssel adta, hogy nem fogja ellenezni a jóniai szigetek bekebelezését a felszabadított s alkotmányossá alakult görög királyságba, azt az egyet föltéve, ha Görögország oly kézbe kerülend, a mely eléggé erős, mérsékelt és alkotmányos; minél fogva képes a külbe-folyást elhárítani, mert épp ez oknál fogva valának a jóniai szigetek Angolország általmára bizva. A többi nagyhatalmak előtt nem titok, hogy Angolország e tisztében nemcsak járt el. S ha most — természetesen a többi hatalmak beleegyezésével — lemond ezen tisztéről, oly példát ad a nemzeteknek e lépése által, a melyet sem félreismerni nem lehet, sem elismerni nélkül hagyni. Legfontosabb és legnehezebb föltétele leand az átadásnak azon elkerülhetlen szükség, mely szerint a szigetek, nevezetesen pedig Corfu, oly erős és biztos kezekbe bocsátassanak át, amelyek képesek lesznek azokat megtartani. Itt ott arról beszélnek, hogy a többi szigeteket át kell adni, de Corfut megtartani. Ez nem lehet, oly nemzet mint az angol, nem tesz semmit félig. Ha a közjóért áldoz, egész áldozatot hoz, s ha biztosan nem történhetik, akkor éppen semmit sem áldoz. A „Spectator” minden erejéből le akarja beszélni a kormányt ezen lépésről. A „London Review” meg „Saturday Review” dicserik a szép szándékot, az utóbbi csak attól tart, hogy az átadás a jóniaiakra nézve lesz veszteség. A „Presse” meg van győződve, hogy a parlament nem engedi a szigetek átadását; mert annak még nincs itt az ideje. A „Herald”-ban pedig valaki gúnyosan azt kérdi Russelltől: nem akarná-e Canadát is odaadni, s Gibraltárt, meg Indiát elcsereberélni? Egészben véve a lapok véleményét, úgy áll a dolog, hogy a toryközlönyöket kivéve, kisebb nagyobb mértékben az egész angol sajtó megmarázott az átengedés eszméjével.

FRANCIAORSZÁG. Páris, dec. 29. Morlot bibor-nok párisi érsek ma reggel 6 órakor meghalt. Dec. 26-kán vette fel az utolsó kenetet a párisi összes papság jelenlétében. A papától áldását kérte. A szent atya megkildítte ezt neki távirati úton s hozzá tette, hogy imádkozni fog a bibor-nokért.

Bizonyosnak mondják, hogy egy értekezlet tartása Londonban a jóniai szigetek ügyének elintézésére már el van határozva.

A „France” írja: A Burnside megveretése utáni napon Lincoln bevitta a francia követet, a kivel hosszas értekezése volt. Azt mondják, Lincoln beülékénységre hajlandó.

Mexikói legújabb tudósítások szerint a francziák januárius vége előtt nem fognak elnyomulási mozdulatokat tenni. A francia kormány ismét új csapaterősítést küld Mexikoba.

Az 1864 dik évi költségvetés az államtanács elébe terjesztett. Fould pénzügyminiszter azt mondja, hogy a mexikói hadjárat 1863-ban sokkal több költségbe fog kerülni, mint 1862-ben. E hadjárat 1862-ki összes költségeit 83 millióra számítja; a költséghiányt 35 millióra teszi, a mely összeget a törvényhozó testületől fogja kívánni. Azt hiszi, hogy az 1863-ki költségvetés, az adójövedelem folytonos emelkedése folytán 410 milliónyi fölösleget fog feltüntetni, a mi a mexikói háború költségeit és az előre nem látható kiadásokat fedezni fogja. Az 1864-diki rendes budget 4 milliónyi fölösleget fog felmutatni, a rendkívüli budget pedig 104 millióban állapítatik meg.

A 848 milliónyi régi fedezetlen hitel nem nagyobbodott. Azon rendkívüli kiadások nélkül, melyek az 1862-re s 1863-ra nehezdednek, lehetséges lett volna, 1864 elején a normalis állapotba visszatérni, a mely eredmény azonban csak el van halasztva. A jelentéktelen összeg nem haladja meg a segélyforrásokat, a melyeknek igénybevétele méltányos dolog, s melyek a hitelhez folyamodás gondolatát mellőzni engedik.

OLASZORSZÁG. Turin, dec. 29. Messinában csendháborítás történt. A nép a nemzetűrség zenekaráról a Garibaldi-hymnus játszását követelte; a zenekar megtagadta. Ennek következtében a nemzetűrség szétoszlatta az összecsoportosult tömeget s több egyét elfogott.

Az ország megnyugtatósára a belügyminiszter felbírja a tartományi főnököket, hogy kívánják a helyhatósági tanácsok feloszlását, miután a nemzetűrség nem nyújt elegendő segélyt a rablók elnyomására.

Victor Emanuel király hírszerint igen kegyteljes levelet írt Garibaldinak s az orvosokat, a kik gyógyították, megajándékozta.

Római tudósítások szerint a pápa által engedélyezett reformok a következők: a pápának: Uj polgári és büntető törvénykönyv lép életbe, még pedig a code Napoleon alapján. A bíróságok új szervezettel kapnak, melynek folytán csak a főbírósági föltörvényszék fog kizárólagosan egyháznagyokból állani, s az eljárások szóbeliek és nyilvánosak. A törvénykezés és közigazgatás elválasztása. Az alsóbb közigazgatási hivatalok, egészen a kerületi főnökökig, világkiakktal töltsenek be. Értekezlet fog összehívanni, a mely javaslatot adand egy rendi népképviselő életbeléptetését illetőleg. A népképviselőt pénzügyekben ellenőrködsi, egyekben pedig csak tanácskozási joggal bírand. A pápa személyesen azt óhajtja, hogy e testületnek szélesebb hatáskör adassék. E tekintetben azonban b. szentsége mind Franciaország, mind a bibor-nokok részéről akadályokkal találkozott.

A római reformok legelőször is a pápának a párisi nuntiushoz intézendő levelében fognak fejegettetni. Ö szentsége állítólag abba is beleegyezett, hogy levele a „Moniteur”-ben közöltessék. A császár ez alkalmat arra használandja fel, hogy a leveleiből utóirat alakjában néhány jóakór szót csatoljon. Latour d'Auvergne hg., az általa kivított siker miatt még magasabbra hágott a császár kegyeiben. Azt mondják, hogy legközelebb senatorrá fog kinevezetni. Mióta követi állomását elfoglalta, Antonelli bibor-noknak sikerült kieszközölnie azt is, hogy a francia csapatok a római határszéléket ismét több ponton megszállták, s kivált ott, hol szemben az olasz csapatok állnak. Ezt a római kormány már régebben óhajította ugyan, de Lavalette ur nem teljesítette ez óhaját. — Mig a „France” aranyvárait igér a Rómában kitalálása helyezett reformokról, addig a „Constitutionnel” sokkal tartózkodóbb magatartást követ. A pápai kormány Franciaországnak Civita-Vecchiában szabad kezét enged. Ha Franciaországtól ott várműveket épített és e város elsőrendű hadikikötővé alakítja át, e vállalatához a pápai kormány csak nevét kölcsönzi. Franciaország hivatalosan, vagyis névleg a római kormányának ajándékozta mindazon lövegeket, melyekkel az új erősségek fel fognak szereltetni.

Az „O. D. P.” szerint ellenben éppen a Civita-Vecchia megerősítésére adott engedély a legbecsebb Franciaországra néve. A nevezett lap ugyanis ezt írja: Akármennyi fog azon engedményekből megvalósulni, melyekről szó van, hogy a szent szék megadandja, annyi bizonyos, hogy azok egyike Franciaországra nézve nagy értékű, t. i. az, hogy megengedtetett Franciaországnak, a francia katonasággal megszállva tartott civita vecchia révet és partot erődítményekkel ellátni. A római kormány nemcsak megengedi, hogy a francia hajóhad ezen közép-olaszországi álláspontja bevehetetlen erődde alakítsassék, hanem a maga részéről is akar d o c k o k át építeni, s más oly áldozatokat hozni, melyeknél fogva Civita-Vecchia, Olaszország egyik legfontosabb nyugati kikötőjévé válhatik. Rómával és Nápolyval vasutak által összekötve, valóban elsőrendű forgalmi és fegyverállomás leand Civita Vecchia; s kétséget nem szenved, hogy miután a sz. atya végre engedett Napoleon császár kívánságának, a francia mérnökök Civita-Vecchiából az erődítési művészet csoda remekét fogják előtűntetni. Ha nem oly erős is természetes helyzeténél fogva mint Gibraltár, még körülbelül olyféle erősség lesz ez a francziák számára Olaszországban, mint a milyen az angoloknak Spanyolországban Gibraltár. Latour d'Auvergne herceg semmi kedvesebbet nem eszközölhetett volna ki Rómában annál, hogy a sz. atya megengedi Civita-Vecchiából Napoleon császárnak kedve szerinti erősséget alakítani.

NÉMETORSZÁG. Berlin, dec. 29. A mai hivatalos lap egy dec. 22-ről szóló királyi rendeletet közöl, a mely a kamarákat 1863 i január 14-re hívja össze.

A frankfurti delegáltak gyűlékezete miatt úgy látszik növekedőben van a feszültség a berlini és bécsi kabinetek között. A „Schl. Ztg.”-nak írják, hogy Károlyi gróf Ausztria berlini követe, a kinek személyes vonatkozásai Bismark irányában különben a legbarátságosabbak, nem régi a porosz miniszterelnökkel tartott értekezlet alkalmával oly szavakat hallott, melyek a „vér és vas” ismert kifejezésekre emlé-

keztetnek. Ugyane tárgyra vonatkozik a „Mainzer Journ.” jelentése majdnem ellenséges jegyzékváltásról Bécs és Berlin között. Szerinte Berlinből nemrég igen határozott jegyzék indított az osztrák kabinethez, melyben a szövetségi hadak főparancsnokságát követeli minden járulékkal együtt, valószínűleg tehát a kizárólagos megszállási jogot is Mainzban, mellette pedig több oly kívánsálat is fejeztet ki, a melyek, ha egyebet nem, legalább mely elkeseredést tanúsítanak a középállamok iránt. Ha pedig mind e kívánsálatmai Poroszországnak nem teljesülnek, úgy a „Bund”-ból való kilépéssel fenyeget s ez esetben a szövetségi vagyona nézve nagyszertű követeléseket helyez kilátásba. A „Nat. Ztg.” hasonló tudósítása a porosz követelések zömét Ausztria ellen látja fordítva, melytől azt követeli, hogy minden befolyást Németországon Poroszországra hagyjon. A „Neue Preuss Ztg.” így ír: „Ha Ausztria s társai jelenleg valójában azzal foglalkoznak, hogy a szövetség-alkotmányt a porosz ellenmondás figyelembevétele nélkül megváltoztassák, ezáltal nemcsak a szövetség-jog ellen cselekedeznek, hanem magát a szövetség tekintélyét is nagy mértékben aláfokozandják. Epp erre céloznak a demócraták — ezért állanak most ezen kérdésben Poroszország ellenének részére. Mily tév felfogásnak a Bécsben levő államfőriak, kik még mindig azt vélik, hogy Poroszország lealáztatása által Ausztria nagyobb, hatalmasabbá lehetend. A dolgok ma éppen nem úgy állnak. Vagy mind a két állam együtt áll — s ekkor Németország leghatalmasabb része Európának; vagy mindketten lútnak — ekkor a külföldnek elég szákmánya van. Harmadik lehetőség mai nap nem létezik.

A „Nordd. A. Ztg.” adatainak nyilváníti a „Mainzer Journal” ama tudósítását, mely szerint Poroszország Ausztriához erőlyes jegyzékkel intézett volna, a melyben a szövetségi hadsereg feletti főparancsnokságot s az erősségek megszállásának kizárólagos jogát követeli.

OROSZ- és LENGYELORSZÁG. Varsó, dec. 24. A mai hivatalos lap következő hirdetményt közöl: A rendűrség tegnap fölfedezte s azonnal lefoglalta a „Ruch” (mozgalom) című titkos lap nyomdáját, a mely úgy látszik az összeköttet közlönyell szolgál, a kik magukat központi bizottságnak nevezik. Ez alkalommal az ezen lap kiadásában büntéreses egyének is elfogattak. A nyomda abban a pillanatban lön fölfedezve, a midőn az említett lap tizedik számát készítették nyomni.

A varsói hadi törvényszék ülési dec. 29-re napoltattak el. E közben Pétervár és Varsó között foly a táviratozás a tudvalevő 66 politikai vádlott büntetésének megszabása iránt. Pétervártól keményebb, Varsóban szelidebb büntetés mellett vannak. Podoliansk és Lublinban több mint 50 személyt fogtak el. A kinél tiltott könyvet, titkos hírlapot stb. találnak, hadi törvényszék elébe kerül s titkon ítélik el, hogy büntetését az országon kívül állja ki, jöllehet Konstantin nagyherceg ünnepélyesen megígérte volt, hogy az elítéltek csak Lengyelország határain belül fognak bebörtönöztetoi. Magában Varsóban is nagyobb mérvben kezdett megindulni a fogdosás, mivel ezen az uton akarják az újonczutalékok kiállítani.

TÖRÖKORSZÁG. A porta a sokat emlegetett fegyverszállítmány ügyében jegyzéket küldött Párisba, a melyben éles hangon panaszkodik az oláh és szerb kormány ellen. Eillenben Görögországra vonatkozólag annyira megnyugtatták az európai hatalmak biztosításai, hogy a Cyprusbán és Albaniában elhelyezett csapatokat visszahozta s a Montenegrót és Herzegovinát szemmel tartó Dervis basa rendelkezése alá bocsátotta.

A „Gen. Corr.” szerint teljes remény van hozzá, hogy a szerb fegyverszállítmány ügy szépszerével el lesz intézve, s a porta nem fog idegenkedni kiegyenlítését elfogadni azt az ajánlatot, mely szerint a szerb kormány állapítsa meg az általa tartandott katonaság legfelsőbb számát, s ennek megállapítása után a porta is beleegyezik a fegyverek átadásába. (Az alább olvasható belgrádi tudósítás másképp hangzik.)

GÖRÖGORSZÁG. Athenben dec. 19-én az utcaszakra következő tartalmu londoni sürgöny volt felragasztva: „A jóniai szigetek átengedése csak oly feltétel alatt fog megtörténni, ha Görögország az ideiglenes kormány első kiáltványában kimondott kötelezettségeket, a szerződés megkötésére vonatkozólag, teljesíti s egy brit ő felségének kedve szerinti jelöltet választ királyává.”

Angol-Francia- és Oroszország képviselői következő jegyzéket intéztek az ideiglenes kormányhoz: „Alólírottak sietnek Bulgariárral tudatni azon egységet, melyet a három védbatalom e hó 4-én kötött. Francia, Orosz és Angolország kijelentik, hogy a fennálló szerződésekhez képest az említett dynastiák egyik tagja sem sem fogadhatja el a görög trónt. Ennek folytán sem Alfréd, sem Leuchtenberg herceg nem fogadják el a nekik ajánlott koronát. Athene, dec. 12-én 1862. Aláírva: Bourré, Scarlett, Bloudoff.

Újabb tudósítások szerint Elliot lord három jelöltet fog a görögöknek ajánlani: Dom Fernando portugal királyt, Ferdinand Miksa osztrák főherceget és Annale herceget. Ez utóbbi legtöbb rokonszenvre számolhat a görögök részéről s azt mondják, Napoleon császár kijelentette volna, hogy nem pártolandja ugyan, de nem is fogja ellenezni megválasztását. Szó van egy más trónjelöltől is. Badeni Vilmos herceg néhány nap óta Sz.-Pétervártól van. Az a hír szállong fölé, hogy Leuchtenberg Mária hercezkisasszonyt szándékszik nőül venni; e körülmennyel összefüggésbe hozzák a görög királyi szék betöltését. A herceget igen szabadszellemű embernek mondják.

Az egyetértés napról napra gyengül Görögország védhatalmai közt. Midőn Angolország Oroszországtól azt kívánta, hogy egyezzzék belé Ferdinand portugal király jelöltetésébe, Gorosakof boszankodott, de nem nyilatkozott. Párisban különösnek találják, hogy Angolország csak úgy hajlandó a szigeteket átengedni, „ha kedvére való” királyt választ. Másfelől meg a „Globe” találja különösnek azt a vélekedést, hogy a jóniai szigeteket nem lehetne átengedni Görögországnak az 1815-iki szerződést aláírt hatalmak megegyezése nélkül. A párisi és sz. petervári kabineteknek nem igen van kedvükre a jóniai szigetek átengedése, mivel a mint a „France” állítja, ezek a szigetek az angol uralom alól kiszabadulván,

folytonos háborgások tüzhelyévé válnak. Hogy Párisban így fogják fel ez ügyet, az „Ind. belge” is erősíti. Azonban az angol kormány nem látszik azon nézetben lenni, hogy 1815-ben csak azért adták volna át neki a jóniai szigetek, hogy ott a rendet fentartsa.

Azt állítják, hogy Ausztria tiltakozott Londonban a jóniai szigetek átengedése ellen. A bécsi kabinet azt hozza fel okul, hogy az említett szigetek forradalmi izgatások tüzhelyéül fognának szolgálni.

SZERBIA. Belgrád, dec. 27. A „M. Sajtó”-nak írják: Még csak a tél közepén vagyunk, s már is Szerbia körül oly mozgalmak történnek a török részéről, a melyek sejtetni engedik, mit remélhetünk a jövő tavaszról?

A stambuli conferentia által megalapított béke után a Porta visszavonta Szerbia határáról hadseregait; de azokat nem osztalta szét, hanem pár órányira beljebb vonta; s most újból kezdi azokat összpontosítani. Ez összpontosítás Viddin-től és Nistól kezdve tart Szerbia határának egész hosszában; s Viddin, Nis, Pristina, Banyaluka, Zvornia azon pontok, a melyekben a csapatok összehoztak. A kiszolgált nizamokat kellett volna a Portának elbocsátani, de ő ahelyett újonczoz. Nis és Visegrád felé elemei szállított, a Szerbiában lakó törököknek vonakodik kiadni a szükséges parancsot, hogy kivándoroljanak; Sabaczon és Szendrőn a nizamok, Kis-Zvornikon, Fetiszlamon, s Adakalén a török lakosok követnek el különféle oly tetteket, mik a szerbeket sértégetik. Egyszerűl Szerbia s a Porta közti anélkül is lazult viszonyok naponként feszesebbé válnak. Emellett Boszniában az ottani törökök közt különféle hírek terjedtek el. A többi közt az a hír szárnyal, hogy Mihály herceg követeli a Portától Boszniát Czovera Jabukáig, mivel atyja a szultántól pénzen vette volna meg. Mások szerint meg a szultán önszántából akarja Szerbia határát hat órányira köröskörül kiterjeszteni, a mi nincsen a törököknek nyére. A fegyverek átszállítása Szerbiába szakadatlanul foly. Úgy hiszik három hét alatt legfőbb a fegyverek Szerbiában leendének. A nemzeti had kiegészítése végett elomunkálatok megkezdettek.

MOLDAVA-OLÁHFEJEDELMSÉG. Bukarest, dec. 16. A „P. L.” levelezője szerint a szerb fegyver-szállítmány 160,000 puskából áll, még 40,000 járuland hozzá, hogy meglegyen a 200,000 kerekszám. Oroszországból hozattak, ahol Szerbia vásárolta, s lehet, hogy részint ajándékba is kapta. A conulságok által lefoglalva már egy darab sincs ezen fegyverekből; jelenleg mind Kahulban, Kis-Olahorszában vannak, s minden perczen kiadhatók Szerbiának, a mit eddig is csak az utak megrongálása hátráltatott.

Krajova, dec. 18. A „Gen. Corr.”-nek írják: Tegnap ment itt keresztül újból 50 szekér fegyverrel és hadi szerekkel terhelve Gruiá felé, oláh katonaság fedezete alatt. A Duna már be van fagyva, s a szerb parton kellő intézkedések tettek a fegyverek átvétele iránt. Érdekes összehasonlítás a körülményeknek, hogy párizsi fegyverszállítók épen most indítottak pert Szerbiának jelenleg Párisban levő képviselője Leschianin ellen 40,000 darab angol fegyver árért, a melyek Szerbia számára szállítottak. Ugyazon időben Oroszországból 160 (vagy 200?) ezer, Franciaországból 40,000 darab fegyver! Nem ok nélkül kerekedett anynyi láрма és anynyi irka-firka felette.

Ujabbak. Athéne, dec. 30. Egy újabb nagy tüntetés alkalmával Alfréd herceget királylány kiáltották ki. Elliot lord ismételte a megtagadást; azonban biztosította a görögöket Angolország jóakaratu rokonszenvére.

Turin, dec. 29. Az aversai választótöbbség (Terra di Lavoro Nápolyban) Pallavicini tábornokot, az ismeretes aspromonte-i vezért választotta meg képviselőjévé.

Madrid, dec. 29. A senatus mai ülésében O'Donnell tábornagy miniszterelnök azt mondta, hogy a londoni egyezmény nem foglalt magába sem beavatkozást, sem Juarez megbuktatását. A szövötteknek el

kellett volna foglalni Veracruzt és Ulloát s elégtételt várni. Spanyolország soha sem beszélt arról, hogy beavatkozzanak. A felhatalmazottak Franciaországot követelőseit tulzottnak találták. A miniszterelnök most is azt állítja, hogy Prim nem oka a szakadásnak. Az ő hajórászállása következetes és mellőzhetlen volt. A szakadás valódi oka Almonte, a ki Franciaországot megcsalta. Beszéde folytán hibáztatta Juarez kormányát. Végül a pártok egyesülésére utalt. A válaszfelirat elfogadtott.

Uj-York, dec. 18. A déliek Frederichsburgnál 3000, az egyesületek 1700 embert veszítettek. A senatus a csata tényállásának megvizsgálását rendelte el. Az egyesületek támadása Kingstonnál Észak-Karolinában visszaveretett. Plimouthból is kivertek a déliek az egyesületeket. Seward kilépett a miniszteriumból. Burnside tábornok beadta lemondását, de nem fogadták el. A déliek Harpersferryt megtámadták de visszaverettek.

Veracruz, dec. 2. Az egészségi állapot kitűnő. A mindennemű összeköttetéseket tiltó rendelet Mexikóban szigorúan van alkalmazva, ennél fogva az angol követségnek egy futárja nem juthatott Veracruzba. Tampicóban tökéletes rend uralkodik. Alvaradoban váltóláz dúhög.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Januarius 2-án: Nemzeti köles 82.50. 5% Metalliques 77.50. Bank-részvény 815.—. Hitel-részvény 225.—. Váltó Londonra 113.40. Ezüst 112.—. Arany 5.44.

December 31-én: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 74.75. Erdélyi 72.25.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Sz. 3926 1862.

Hirdetmény.

Nemes Kolozs megye által közhírré tették, miszerint Kern Imre pesti nagykereskedő gróf Csáky György elleni 23000 forint váltó-tőke követelése, s ennek járuléka behajtása végett alperes gróf Csáky György urnak Nagy-Almáson nemes Kolozs megyében lévő, már lezálogolt, s biróilag 30349 forint 50 kr-ra becsült mindennemű ingóságainak birói nyilvános árverése megengedtetvén, annak foganatosítására 1863 évi január 28-án és következő, úgy február 22-én és következő napjaira két határidő tűztetik ki, a helyszínen Nagy-Almáson, holott is azok az első árveréskor csak becsáron vagy azon felül, a második pedig becsáron alól is, a többet ígérőnek azonnali kész pénz fizetés mellett el fognak adni.

Nemes Kolozs megye id. Törvényszékének Kolozsvárt, 1862, dec. 16-án tartott üléséből.

HEM HIVATALOS.

ÁRAK az osztrák államokra nézve ezüstpénzben, vagy azt felérő értékben: 1/1 itezés palack 4 ft. 1/2 itezés palack 2 ft. 1/4 itezés palack 1 ft.	Fehér mell-szörp (weisser Brust-Syrup) több egészségügyi hatóságok s tisztj fürvosok által igazolva.	ÁRAK az osztrák államokra nézve ezüstpénzben, vagy azt felérő értékben: 1/1 itezés palack 4 ft. 1/2 itezés palack 2 ft. 1/4 itezés palack 1 ft.
--	--	--

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátház, elévült rekedtség, torokbántalmak, s tüdő-elnálkásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, — különösen görcsös-köhögés és számar-hurtnál elősegíti a nehéz s megaludt nyálkákiköpést, a gége-ingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, — még az oly heves és gonosz aszkór-köhögést is és a vérhányást.

Használati utasítás.

Ezen szörpből naponként legkevesebb három thea kanállal vétetik be, először éhgyomorral s aztán lefekvés előtt, s két- vagy négy itezés üveg használata után tükéletes gyógyulás következik be. A savanyu vagy zsíros ételek s igen erős italok elmellőztetvén, más egyéb különös életmód nem kívántatik.

Mayer G. A. W. gyáros, Breslauban.

Kapható: Krémer Samunál Dézsen.

Közyülés.

(772) A m.-valkói, keleczeli és k.-ujfalusi t. cz. birtokos urak ezennel felhivatnak 1863-dik év jan. 5-én d. e 10 órakor Kolozsvárt m.g.s. b. Józsi Lajos ur ö mlgá elnöklete alatt és házánál tartandó birtokos közyülésen minél számosabban megjelenni.

Gyarmathi Miklós,
alinspector.

Eladó lakház

(KOLOZSVÁRT)

Külső szénuteza szögletén, a 192 sz. alatt fekvő, ugynevezett

B Wesselényi József féle-ház

örök áron eladó. Az eladási feltételek iránt érkekezhetni meghatalmazott ügyvéd Tompa Károlylyal.

(770) (2—3)

restetik 1600 vagy 2000 f. o. é. örökáron eladni való. —

Az eladni szándékozó sziveskedjék a belső királyutezában levő 26-dik szám alatti házánál levél által tudatni.

(761)

Eladó jószág.

Borsán, Kolozsvártól 3 óra távolságra eladó egy 236 hold szántó, kaszállóval álló jószág, hozzá tartozó jókarban levő 3 kövű malommal és koresoma joggal. Érkekezhetni helyt tulajdonos b. Bánfi Lászlóval.

(3—3)

(760) Egy belső telek künvalóival együtt ke-

(767)

KARVÁZY JÓZSEF

fűszer, anyag, festék, és liszt-kereskedésében kapható: Malódi bergeni CSUKAMÁJ-OLAJ, szárazbetegség és mellfájás ellen. Egy valódi kis palack ára 1 ft 5 kr. o. é. nagy 2 " 10 " Valódi STEYER-FÜNEDV jó ízű és legjobbnak talált szer nyak- és mellfájás ellen. Egy valódi üveg ára — ft 80 kr. Továbbá az eddig legjobbnak talált és a legnagyobb sikerrel használt valódi POPP-féle ANATHERIN-SZÁJVIZ, egy üveg ára 1 ft 40 kr. o. é.

(773)

Az Ország Tükre

czimű buda-pesti nagy képes közlöny jövőre is 3-szor jelen meg havonként, hozván a jövő évben: 12 nagy műlapjával 252---270 képet. Műlapjai közül főlemlik: Hunyadi J. a várnai csatában. — Petőfi halála a segesvári csataterén. — Batori Ernősebet utolsó órája. — Attila nász éje. ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 12 ft. — Félévre 6 ft. — Negyedévre 3 ft. — Az iver: „Sándor-utca 16-ik szám” nevem alatt küldendők. Balázs Sándor, szerkesztő és kiadó.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön kapható:

MAGYAR ROMÁN-NYELVTAN

A románul tanulók számára. Szerkesztette Fekete János (Negrutiu) balázsfalvi göröggyeysült érseki székesegyház korlátnok kanonok. Második, átdolgozott kiadás. Ára 1 ft. 20 kr. osztr. értékben.

Oláh Judith. Történeli regény egy kötetben. Irta Dózsa Dániel. Ára 1 ft. 20 kr.

Ingyen tanító francia nyelv-mester. A francia nyelvet szintoly könnyen, mint alaposan megtanulni kívánó magyar ifjakkak ajánlja Brassai Sámuel. I. rész. Az alap- és bővített egyszerű mondat. (A Kékkönyvtár XIV. füzeté.) Ára 1 ft 60 kr.

Képek a hazai történelemből. Gyermek számára szerkeszté Tanczos János. Ára 50 kr.

A magyar nyelv sajátágairól Irta Gyergyai Ferenc 1856. 8-rét 116 lap. Ára 90 kr.

Csik, Gyergyó és Káson multja és jelene, átalános és részletes osztályokban. Három foldábrával és egy másolatú táblával. 1853. 8-rét 258 lap 1 ft.

A verpad titkai. II. füzet. Emlék-iratai a hét nemzedéken keresztül Párisban hóhéroskodott Samson családnak. Ára 30 kr.

Észrevételek, a magyar nemzeti politika helyes irányja czimű röpirat szerzőjétől. Irta Szentivány Vincze. 80 kr.

A kistanuló első könyve (A B C) elemi iskolák számára. Ára csak 6 kr.

Légtüneménytan, s két magyar haza égalj viszonyai s ezek befolyása a növények és állatokra. Irta Berde Áron. 1847. 8-rét (XII. 229—238 lap.) 2 ft. 80 kr.

Magyar vagy cigány-zene? Elmefuttatás Liszt Ferenc „Czigányokról” irt könyve felett. Irta Brassai Sámuel. 1860. 8-rét (56 l.) 72 kr.

Karácson éj. Kísérletes beszély. Angolból fordította Nagy Péter. Irta Boz Dickens Károly. Két kömetszettel. 1846. 8-rét 148 lap 63 kr.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda bettűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)